

รูปแบบการพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์การอยู่อย่างพอเพียงของ
นักเรียนระดับประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา
ประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 1

The Model for Developing Desirable Characteristics of Primary
Students' Sufficiency Under the Roi Et Primary Educational
Service Area Office 1

ARTICLE INFO

Article history:

Received 7 October 2020

Revised 21 December 2020

Accepted 19 January 2021

Available Online 19 January 2021

ไพศาล สมจินดา^{1,*}, จำเนียร พลหาญ²

และ ชยากานต์ เรืองสุวรรณ²

Paisan Somchinda^{1,*}, Jumniem Phoihaen²

and Chayakarn Ruangsuan²

ABSTRACT

The purposes of the research were; 1) To study the components and indicators of desirable characteristics; 2) Design the model for developing; 3) study the result of using the model for primary students' sufficiency under the Roi Et Primary Educational Service Area Office 1. The target groups were nine experts for evaluating the model, and 40 students used the purposive sampling technique. The research instrument was a questionnaire. The data analyzed was quantitative and qualitative. The statistics were percentage, mean, and standard deviation.

The research revealed that: 1) Components and indicators of desirable characteristics of primary students' sufficiency had six main components and 34 indicators and there are appropriately overall at the highest level; 2) The model for developing desirable characteristics was composed of seven elements as follows: Background of rational criterion, The objective of the model, The components of the model, The indicator of desirable characteristics of sufficiency, The way to develop desirable characteristics of sufficiency, Learning media, and Measurement, and evaluation were appropriate and possible at a high level; 3) the result of using the model and satisfaction overall was at the highest level.

KEYWORDS: DESIRABLE CHARACTERISTICS / PHILOSOPHY OF THE SUFFICIENCY ECONOMY /
CHARACTERISTICS OF PRIMARY

¹ หลักสูตรครุศาสตรดุษฎีบัณฑิต (สาขาวิชาการบริหารจัดการการศึกษา) คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม ประเทศไทย
Ph.D. (Educational Management Program), Faculty of Education, Rajabhat Maha Sarakham University, Thailand.

² ผู้ช่วยศาสตราจารย์ประจำสาขาวิชาการบริหารจัดการการศึกษา คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม ประเทศไทย
Assistant Professor, Educational Management Program, Faculty of Education, Rajabhat Maha Sarakham University, Thailand.

* Corresponding author; **E-mail address:** ps.somchinda@gmail.com

doi: 10.14456/joe.2020.93

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาองค์ประกอบและตัวบ่งชี้คุณลักษณะอันพึงประสงค์ของการอยู่อย่างพอเพียงของนักเรียนระดับประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 1 2) สร้างรูปแบบการพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์การอยู่อย่างพอเพียง และ 3) ศึกษาผลการใช้รูปแบบการพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์การอยู่อย่างพอเพียง กลุ่มเป้าหมาย ได้แก่ ผู้ทรงคุณวุฒิในการประเมินรูปแบบ จำนวน 9 คน และกลุ่มนักเรียนในการทดลองใช้รูปแบบ จำนวน 40 คน ได้มาโดยการเลือกแบบเจาะจง เครื่องมือที่ใช้ ได้แก่ แบบสอบถาม ทำการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพ สถิติที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ผลการวิจัยพบว่า 1) องค์ประกอบและตัวบ่งชี้คุณลักษณะอันพึงประสงค์การอยู่อย่างพอเพียง ประกอบด้วย 6 องค์ประกอบ 34 ตัวบ่งชี้ มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด 2) รูปแบบการพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์การอยู่อย่างพอเพียง มีองค์ประกอบ จำนวน 7 องค์ประกอบ ได้แก่ หลักการและเหตุผล วัตถุประสงค์ของรูปแบบ องค์ประกอบของรูปแบบ ตัวบ่งชี้คุณลักษณะอันพึงประสงค์การอยู่อย่างพอเพียง แนวทางพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์การอยู่อย่างพอเพียง สื่อการเรียนรู้ การวัดผลและประเมินผล มีความเหมาะสมและความเป็นไปได้โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด และ 3) ผลการใช้รูปแบบดำเนินการพัฒนาโดยรวมอยู่ในระดับมาก และความพึงพอใจต่อการใช้รูปแบบโดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด

คำสำคัญ: คุณลักษณะอันพึงประสงค์ / หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง / การอยู่อย่างพอเพียง

บทนำ

แนวทางตามปรัชญาของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ 9 เรื่อง เศรษฐกิจพอเพียงเป็นแนวทางการดำเนินชีวิตและวิถีปฏิบัติที่ทรงมีพระราชดำรัสชี้แนะแก่พสกนิกรชาวไทยมานานกว่า 30 ปี ในการนำปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้เป็นแนวทางในการดำเนินชีวิต เพื่อให้เกิดความพอมี พอกิน พอใช้ และนำไปสู่การพัฒนาที่ยั่งยืน รัฐบาลนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมากำหนดนโยบายด้านการศึกษา เป็นแนวทางในการพัฒนาคุณภาพและมาตรฐานการศึกษาทุกระดับ ใช้คุณธรรมเป็นพื้นฐานของกระบวนการเรียนรู้ที่เชื่อมโยงความร่วมมือกันระหว่างสถาบันการศึกษา สถาบันครอบครัวและชุมชน ส่วนสถาบันทางศาสนาให้มีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาเพื่อให้ผู้เรียนเกิดความรู้ ทักษะและเจตคติ สามารถนำไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวันได้อย่างสมดุลและยั่งยืน ทางด้านกระทรวงศึกษาธิการกำหนดให้สถานศึกษานำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงไปจัดการศึกษาเพื่อให้ผู้เรียนดำเนินชีวิตตามแนวทางเศรษฐกิจพอเพียงโดยผู้บริหาร ครูและบุคลากรทางการศึกษา พัฒนา ให้สถานศึกษาสามารถนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงไปใช้ในการจัดกระบวนการเรียนการสอนและการบริหารจัดการที่เหมาะสมกับบริบทของแต่ละสถานศึกษาได้ครบทุกแห่งทั่วประเทศ (กระทรวงศึกษาธิการ, 2551) สำหรับการจัดการศึกษาตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 นับเป็นหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐานที่มุ่งพัฒนาผู้เรียนทุกคน ซึ่งเป็นกำลังของชาติให้เป็นมนุษย์ที่มีความสมดุลทั้งด้านร่างกาย ความรู้ คุณธรรม มีจิตสำนึกในความเป็นพลเมืองไทยและเป็นพลโลก ยึดมั่นในการปกครองตามระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข มีความรู้และทักษะพื้นฐานรวมทั้งเจตคติที่จำเป็นต่อการศึกษต่อการศึกษาอาชีวและการศึกษาตลอดชีวิต โดยมุ่งเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ บนพื้นฐานความเชื่อว่าทุกคนสามารถเรียนรู้และพัฒนาตนเองได้เต็มตามศักยภาพ โดยมุ่งพัฒนาผู้เรียนให้เป็นคนดี มีปัญญา มีความสุข มีศักยภาพในการศึกษาต่อ และประกอบอาชีพ จึงกำหนดเป็นจุดหมายเพื่อ

ให้เกิดกับผู้เรียน เมื่อจบการศึกษาขั้นพื้นฐานโดยมีคุณธรรม จริยธรรม และค่านิยมที่พึงประสงค์ เห็นคุณค่าของตนเอง มีวินัยและปฏิบัติตนตามหลักธรรมของพระพุทธศาสนา หรือศาสนาที่ตนนับถือ ยึดหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง มีความรู้ ความสามารถในการสื่อสาร การคิด การแก้ปัญหา การใช้เทคโนโลยี และมีทักษะชีวิต ซึ่งในการพัฒนาผู้เรียนตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน มุ่งเน้นพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณภาพตามมาตรฐานที่กำหนด ซึ่งจะช่วยให้ผู้เรียนเกิดสมรรถนะสำคัญและคุณลักษณะอันพึงประสงค์ 8 ประการ ได้แก่ รักชาติ ศาสน์ กษัตริย์ ซื่อสัตย์สุจริต มีวินัย ใฝ่เรียนรู้ อยู่อย่างพอเพียง มุ่งมั่นในการทำงาน รักความเป็นไทยและมีจิตสาธารณะ เพื่อให้สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นในสังคมได้อย่างมีความสุขในฐานะเป็นพลเมืองไทยและพลโลก (สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา, 2553) ซึ่งตรงกับพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542 และแก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 และฉบับที่ 3 พ.ศ. 2553 กำหนดไว้ในมาตรฐานการศึกษาของชาติ มาตรฐานที่ 1 คุณลักษณะของคนไทยที่พึงประสงค์ ทั้งในฐานะพลเมืองและพลโลก โดยคนไทยต้องเป็นคนเก่ง คนดี และมีความสุข ตัวบ่งชี้ คือ กำลังกาย กำลังใจที่สมบูรณ์ มีความรู้ มีทักษะที่จำเป็นและเพียงพอในการดำรงชีวิตและการพัฒนาสังคมทักษะการเรียนรู้และการปรับตัว ทักษะทางสังคม คุณธรรม จิตสาธารณะและจิตสำนึกในความเป็นพลเมืองไทยและพลโลก โดยมุ่งปลูกฝังจิตสำนึกที่ถูกต้องในด้านต่าง ๆ ให้กับผู้เรียน รวมถึงการรู้จักรักษามลประโยชน์ส่วนรวมและของประเทศชาติ (กระทรวงศึกษาธิการ, 2553)

ด้วยเหตุผลที่กล่าวในข้างต้น ผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์การอยู่อย่างพอเพียงของนักเรียนระดับประถมศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 1 โดยเล็งเห็นถึงประโยชน์สูงสุดในการพัฒนาชุดเครื่องมือเพื่อพัฒนาวัดคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียนระดับประถมศึกษาตาม การประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์ ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 และเป็นแนวทางในการสร้างและพัฒนาชุดเครื่องมือวัดคุณลักษณะอันพึงประสงค์ในด้านอื่น ๆ และช่วงชั้นอื่น ๆ ของนักเรียนระดับประถมศึกษาต่อไป

วัตถุประสงค์

1. เพื่อศึกษาองค์ประกอบและตัวบ่งชี้คุณลักษณะอันพึงประสงค์การอยู่อย่างพอเพียงของนักเรียนระดับประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 1
2. เพื่อสร้างรูปแบบการพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์การอยู่อย่างพอเพียงของนักเรียนระดับประถมศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 1
3. เพื่อศึกษาผลการใช้รูปแบบการพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์การอยู่อย่างพอเพียงของนักเรียนระดับประถมศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 1

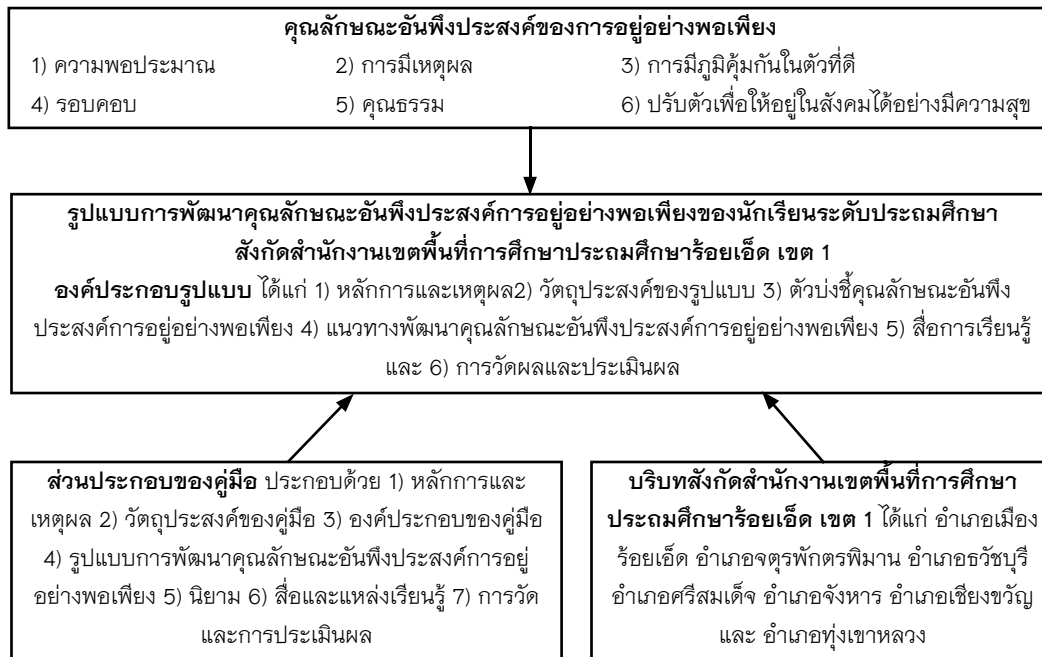
วิธีดำเนินการวิจัย

การกำหนดกลุ่มเป้าหมาย

1. ผู้ทรงคุณวุฒิ โดยพิจารณาจากบุคลากรที่มีความรู้ความสามารถทางสาขาวิชา จำนวน 9 คน ในการพิจารณาและประเมินองค์ประกอบหลักและตัวบ่งชี้ของคุณลักษณะอันพึงประสงค์การอยู่อย่างพอเพียงของนักเรียนระดับประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 1
2. ผู้ทรงคุณวุฒิในการตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหาความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของรูปแบบจาก 3 กลุ่ม จำนวน 9 คน ได้แก่ ผู้ทรงคุณวุฒิ ด้านการบริหารจัดการศึกษา ด้านหลักสูตรและการสอน ด้านวิจัยและประเมินผลการศึกษา ได้มาโดยการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling)

3. กลุ่มเป้าหมายที่ใช้ในการทดลองใช้รูปแบบการพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์การอยู่อย่างพอเพียงของนักเรียนระดับประถมศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 1 จำนวน 1 โรงเรียน ได้แก่ โรงเรียนเขวาสีรัฐประชาสรรค์ จำนวน 40 คน

กรอบแนวคิดการวิจัย

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิด

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

1. แบบประเมินองค์ประกอบหลักและตัวบ่งชี้ของคุณลักษณะอันพึงประสงค์การอยู่อย่างพอเพียง
2. แบบประเมินความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา
3. แบบประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์การอยู่อย่างพอเพียงของนักเรียนระดับประถมศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 1 มีลักษณะเป็นแบบสอบถามมาตราวัดแบบลิเคิร์ต (Likert, 1967) เป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ
4. แบบประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์การอยู่อย่างพอเพียงของนักเรียนระดับประถมศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 1 มีลักษณะเป็นแบบเช็คลิสต์ (Check List)

การเก็บรวบรวมข้อมูล

การเก็บรวบรวมข้อมูลในการประเมินรูปแบบ ผู้วิจัยได้ดำเนินการ ดังนี้

1. ผู้วิจัยขอหนังสือจากคณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม ถึงโรงเรียนที่เป็นกลุ่มเป้าหมายในการทดลองใช้รูปแบบการพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์การอยู่อย่างพอเพียงของนักเรียนระดับประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 1 โดยติดต่อประสานงานกับผู้อำนวยการสถานศึกษา ซึ่งแจ้งวัตถุประสงค์ ขั้นตอนการวิจัยโดยสังเขป
2. ดำเนินการจัดประชุมชี้แจง ทำความเข้าใจ ทดลองใช้รูปแบบการพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์การอยู่อย่างพอเพียงของนักเรียนระดับประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 1 แก่ผู้อำนวยการสถานศึกษา ครู และบุคลากรทางการศึกษา

3. จัดเตรียมคู่มือการใช้รูปแบบการพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์การอยู่อย่างพอเพียงของนักเรียนระดับประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 1 เครื่องมือ วัสดุ อุปกรณ์ ให้พร้อมก่อนนำรูปแบบไปสู่การปฏิบัติจริงในสถานศึกษา

4. ครูผู้สอนทำการประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์การอยู่อย่างพอเพียงของนักเรียนระดับประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 1 ที่เป็นกลุ่มเป้าหมายก่อนดำเนินการทดลองใช้รูปแบบฯ เพื่อเก็บผลการประเมินไว้เปรียบเทียบกับผลการประเมินหลังการทดลองใช้แล้ว

5. ทำการประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์การอยู่อย่างพอเพียงของนักเรียนระดับประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 1 เมื่อสิ้นสุดการดำเนินกิจกรรมประจำวัน

6. ทำการประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์การอยู่อย่างพอเพียงของนักเรียนระดับประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 1 ที่ใช้เป็นกลุ่มเป้าหมายในการพัฒนาหลังการทดลองใช้รูปแบบการพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์การอยู่อย่างพอเพียงของนักเรียนระดับประถมศึกษา นำข้อมูลที่ได้ไปเปรียบเทียบผลการประเมินกับก่อนทดลอง

ผลการวิจัย

1. ผลการวิเคราะห์องค์ประกอบและตัวบ่งชี้คุณลักษณะอันพึงประสงค์การอยู่อย่างพอเพียงของนักเรียนระดับประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 1 ในระยะที่ 1 พบว่า

1.1 ผลการศึกษาเอกสาร แนวคิด ทฤษฎี งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับรูปแบบการพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์การอยู่อย่างพอเพียงของนักเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 1 ได้มีการสังเคราะห์กรอบแนวคิดของคุณลักษณะอันพึงประสงค์การอยู่อย่างพอเพียงของนักเรียนระดับประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 1 โดยผู้วิจัยได้ศึกษา หลักการ แนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง และทำการสังเคราะห์หลักการ แนวคิด ทฤษฎี เพื่อให้ได้กรอบแนวคิดเป็นองค์ประกอบหลักและตัวบ่งชี้ของคุณลักษณะอันพึงประสงค์การอยู่อย่างพอเพียงของนักเรียนระดับประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 1 โดยผู้วิจัยได้นำกรอบแนวคิดจากข้อบ่งชี้สาระที่ 1 ผู้วิจัยได้กำหนดคุณลักษณะอันพึงประสงค์ไว้ 6 ด้าน ได้แก่ 1) ด้านความพอประมาณ 2) ด้านการมีเหตุผล 3) ด้านการมีภูมิคุ้มกันในตัวที่ดี 4) ด้านรอบคอบ 5) ด้านคุณธรรม และ 6) ด้านปรับตัว เพื่อให้อยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข แล้วนำมาสังเคราะห์เป็นรูปแบบการพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์การอยู่อย่างพอเพียงของนักเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 1 นำมาสรุปเป็นแบบสอบถามสำหรับใช้ในการพัฒนารูปแบบการพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์การอยู่อย่างพอเพียงของนักเรียนต่อไป สรุปได้องค์ประกอบหลัก 6 องค์ประกอบ มีจำนวน 34 ตัวบ่งชี้ ดังนี้ 1) ด้านความพอประมาณ จำนวน 5 ตัวบ่งชี้ 2) ด้านการมีเหตุผล จำนวน 6 ตัวบ่งชี้ 3) ด้านการมีภูมิคุ้มกันในตัวที่ดี จำนวน 5 ตัวบ่งชี้ 4) ด้านรอบคอบ จำนวน 5 ตัวบ่งชี้ 5) ด้านคุณธรรม จำนวน 6 ตัวบ่งชี้ และ 6) ด้านการปรับตัว เพื่อให้อยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข จำนวน 7 ตัวบ่งชี้

1.2 ระดับความเหมาะสมขององค์ประกอบคุณลักษณะอันพึงประสงค์การอยู่อย่างพอเพียงของนักเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 1 ในภาพรวมมีค่าอยู่ในระดับมากที่สุด โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.54 และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า มีระดับความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด จำนวน 6 ตัวบ่งชี้ และระดับความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด จำนวน 28 ตัวบ่งชี้

2. ผลการสร้างรูปแบบการพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์การอยู่อย่างพอเพียงของนักเรียนระดับประถมศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 1 ในระยะที่ 2 พบว่า

2.1 รูปแบบการพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์การอยู่อย่างพอเพียงของนักเรียนระดับประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 1 มีองค์ประกอบ จำนวน 6 องค์ประกอบ ได้แก่ 1) หลักการและเหตุผล 2) วัตถุประสงค์ 3) ตัวบ่งชี้คุณลักษณะอันพึงประสงค์การอยู่อย่างพอเพียง 4) การพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์การอยู่อย่างพอเพียง 5) สื่อการเรียนรู้ และ 6) การวัดผลและประเมินผล แสดงดังภาพที่ 2

ภาพที่ 2 รูปแบบการพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์การอยู่อย่างพอเพียงของนักเรียนระดับประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 1

จากภาพที่ 2 แต่ละองค์ประกอบ มีรายละเอียดพอสังเขปดังนี้

1. หลักการและเหตุผล กำหนดไว้ว่าคุณลักษณะอันพึงประสงค์การอยู่อย่างพอเพียงของนักเรียนระดับประถมศึกษา จำเป็นต้องปลูกฝังให้แก่เด็กระดับประถมศึกษาซึ่งเป็นวัยเปิดกว้างแห่งการเรียนรู้ เพื่อสร้างให้เป็นคนดี มีคุณธรรมจริยธรรม ค่านิยม จิตสำนึก สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นในสังคมได้อย่างมีความสุข ทั้งในฐานะพลเมืองไทยและพลโลก

2. วัตถุประสงค์ กำหนดไว้ว่าเพื่อพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์การอยู่อย่างพอเพียงของนักเรียนระดับประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 1

3. ตัวบ่งชี้คุณลักษณะอันพึงประสงค์การอยู่อย่างพอเพียง กำหนดไว้ว่าคุณลักษณะอันพึงประสงค์การอยู่อย่างพอเพียงของนักเรียนระดับประถมศึกษา มี 6 องค์ประกอบหลักคือ ด้านความพอประมาณ ด้านการมีเหตุผล ด้านการมีภูมิคุ้มกันในตัวที่ดี ด้านรอบคอบ ด้านคุณธรรม ด้านปรับตัวเพื่อให้อยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุขและมีตัวบ่งชี้ จำนวน 34 ตัวบ่งชี้

4. แนวทางพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์การอยู่อย่างพอเพียง กำหนดไว้ว่ากิจกรรมพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์การอยู่อย่างพอเพียงของนักเรียนระดับประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ดเขต 1 มี 6 กิจกรรม ได้แก่ 1) กิจกรรมวันสำคัญ 2) กิจกรรมพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมนักเรียน 3) กิจกรรมการเรียนการสอนตามแนวเศรษฐกิจพอเพียง 4) กิจกรรมทัศนศึกษาแหล่งเรียนรู้ 5) กิจกรรมออมทรัพย์เพื่อชีวิต และ 6) กิจกรรมส่งเสริมประชาธิปไตย

5. สื่อการเรียนรู้ กำหนดไว้ว่าคู่มือการใช้รูปแบบการพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์การอยู่อย่างพอเพียงของนักเรียนระดับประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ดเขต 1

6. การวัดผลและประเมินผล ประกอบด้วย 1) เครื่องมือการประเมิน 2) วิธีการประเมิน 3) ผู้ประเมิน 4) ห้วงระยะเวลาในการประเมิน และ 5) เกณฑ์การประเมิน

2.2 ผลการประเมินรูปแบบการพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์การอยู่อย่างพอเพียงของนักเรียนระดับประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 1 มีความเหมาะสมของรูปแบบการพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์การอยู่อย่างพอเพียงของนักเรียนระดับประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 1 โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 4.38$, S.D. = 0.50) และประเมินความเป็นไปได้ของรูปแบบการพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์การอยู่อย่างพอเพียงของนักเรียนระดับประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 1 โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 4.37$, S.D. = 0.52)

2.3 ผลการประเมินความเหมาะสมของคู่มือการใช้รูปแบบการพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์การอยู่อย่างพอเพียงของนักเรียนระดับประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ดเขต 1 โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{x} = 4.59$, S.D. = 0.50)

3. ผลการใช้รูปแบบการพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์การอยู่อย่างพอเพียงของนักเรียนระดับประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 1 พบว่า

3.1 ผลการประเมินการจัดกิจกรรม 6 กิจกรรม ตามรูปแบบการพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของการอยู่อย่างพอเพียงของนักเรียนระดับประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ดเขต 1 โดยรวมอยู่ในระดับมาก

3.2 ผลการใช้รูปแบบการพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์การอยู่อย่างพอเพียงของนักเรียนระดับประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 1 พบว่า ก่อนดำเนินการ

พัฒนา โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{x} = 3.34$, S.D. = 0.83) และหลังดำเนินการพัฒนาโดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 4.15$, S.D. = 0.86) แสดงให้เห็นถึงการพัฒนาหลังจากดำเนินการตามรูปแบบการพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์การอยู่อย่างพอเพียงของนักเรียนระดับประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 1

3.3 ผลการศึกษาความพึงพอใจที่มีต่อรูปแบบการพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์การอยู่อย่างพอเพียงของนักเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 1 พบว่า มีความพึงพอใจต่อการใช้รูปแบบนี้โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{x} = 4.56$, S.D. = 0.72)

สรุปและอภิปรายผล

1. ผลการศึกษาเอกสาร แนวคิด ทฤษฎี งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับรูปแบบการพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์การอยู่อย่างพอเพียงของนักเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 1 ผู้วิจัยได้กำหนดคุณลักษณะอันพึงประสงค์ไว้ 8 ประการ ได้แก่ 1) รักชาติ ศาสน์ กษัตริย์ 2) ซื่อสัตย์สุจริต 3) มีวินัย 4) ใฝ่เรียนรู้ 5) อยู่อย่างพอเพียง 6) มุ่งมั่นในการทำงาน 7) รักความเป็นไทย 8) มีจิตสาธารณะ เป็นกิจกรรมดำเนินการพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์การอยู่อย่างพอเพียง แล้วนำมาสังเคราะห์เป็นรูปแบบการพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์การอยู่อย่างพอเพียงของนักเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 1 สรุปได้องค์ประกอบหลัก 6 องค์ประกอบ มีจำนวน 34 ตัวบ่งชี้ ดังนี้ 1) ด้านความพอประมาณ จำนวน 5 ตัวบ่งชี้ 2) ด้านการมีเหตุผล จำนวน 6 ตัวบ่งชี้ 3) ด้านการมีภูมิคุ้มกันในตัวที่ดี จำนวน 5 ตัวบ่งชี้ 4) ด้านรอบคอบ จำนวน 5 ตัวบ่งชี้ 5) ด้านคุณธรรม จำนวน 6 ตัวบ่งชี้ และ 6) ด้านการปรับตัวเพื่อให้อยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข จำนวน 7 ตัวบ่งชี้ เพื่อให้สอดคล้องกับบริบททางสังคมและสภาพแวดล้อมของนักเรียนในเขตพื้นที่ทำการวิจัย สอดคล้องกับ กระทรวงศึกษาธิการ (2551) ได้กล่าวว่า คุณลักษณะอันพึงประสงค์ว่าหมายถึง ลักษณะที่สังคมต้องการให้เกิดขึ้นกับนักเรียนในด้านคุณธรรม จริยธรรมค่านิยม จิตสำนึกสามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นในสังคมได้อย่างมีความสุขทั้งในฐานะพลเมืองไทยและพลโลก และสอดคล้องกับ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2550) ได้กล่าวว่า คุณภาพของผู้เรียนด้านคุณธรรม จริยธรรม เป็นค่านิยมที่สถานศึกษากำหนดขึ้นเพิ่มเติมจากที่กำหนดไว้ในมาตรฐานการเรียนรู้ของกลุ่มสาระต่าง ๆ เพื่อให้ผู้เรียนเกิดการพัฒนาในองค์รวม ทั้งด้านสติปัญญา และคุณธรรม อันจะนำไปสู่ความเจริญก้าวหน้าและความมั่นคงสงบสุขในสังคมโดยรวม และสอดคล้องกับ เพ็ญศักดิ์ เพิ่มประยูร (2552) ที่กล่าวว่า คุณลักษณะอันพึงประสงค์ หมายถึง พฤติกรรมที่เกิดกับบุคคลใดบุคคลหนึ่งที่ปรารถนา จะเป็นการแสดงออกให้เกิดการ เปลี่ยนแปลงพฤติกรรมในด้านต่าง ๆ อาทิ ความสามารถทางสติปัญญา ความรู้สึกนึกคิดทางจิตใจ อารมณ์ คุณธรรมหรือก่อให้เกิดคุณลักษณะด้านความสามารถในเชิงปฏิบัติการได้ อีกทั้งบทบาทของครูมีส่วนสำคัญที่จะทำให้ให้นักเรียนได้เกิดการพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์การอยู่อย่างพอเพียง และสอดคล้องกับงานวิจัยของ คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น (2551) ที่พบว่าแนวคิดและหลักการสำหรับการพัฒนาคุณลักษณะที่ดีของนักเรียนมีดังต่อไปนี้ 1) การสร้างตัวแบบ/ผู้นำการพัฒนาคุณลักษณะต้องมีการสร้างตัวแบบที่ดี ทั้งพ่อแม่ ผู้ปกครอง ครูอาจารย์ หรือบุคคลตัวอย่างในสังคม 2) การพัฒนาคุณธรรมและคุณลักษณะอื่น ๆ ให้เป็นวิถีชีวิต มีความสอดคล้องกับ ธรรมชาติ ตอกย้ำให้พัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่องโดยมีกระบวนการพัฒนาที่บูรณาการสอดแทรกอยู่ใน ชีวิตการเรียน การปฏิบัติงาน เชื่อมโยงความสัมพันธ์ระหว่างคนกับสิ่งแวดล้อมและคนกับธรรมชาติ โยงความสัมพันธ์ระหว่างสังคมวัฒนธรรมกับการเรียนการสอน ถ้าครูเข้าใจบทบาทและมีความรู้ความเข้าใจในการจัดการเรียนการสอนที่บูรณาการสอดแทรกคุณลักษณะ

อันพึงประสงค์การอยู่อย่างพอเพียงให้แก่นักเรียนย่อมทำให้นักเรียนเกิดการพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์การอยู่อย่างพอเพียงได้ดียิ่งขึ้น

2. ผลการสร้างรูปแบบการพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์การอยู่อย่างพอเพียงของนักเรียนระดับประถมศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 1 ในระยะที่ 2 พบว่ารูปแบบการพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์การอยู่อย่างพอเพียงของนักเรียนระดับประถมศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 1 มีองค์ประกอบ จำนวน 6 องค์ประกอบ ได้แก่ 1) หลักการและเหตุผล 2) วัตถุประสงค์ 3) ตัวบ่งชี้คุณลักษณะอันพึงประสงค์การอยู่อย่างพอเพียง 4) พัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์การอยู่อย่างพอเพียง 5) สื่อการเรียนรู้ และ 6) การวัดผลและประเมินผล ผลการประเมินรูปแบบการพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์การอยู่อย่างพอเพียงของนักเรียนระดับประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 1 มี เหมاسبของรูปแบบการพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์การอยู่อย่างพอเพียงของนักเรียนระดับประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 1 โดยรวมอยู่ในระดับมาก และจัดทำคู่มือการใช้รูปแบบฯ เมื่อนำไปประเมินผลคู่มือการใช้รูปแบบฯ พบว่า ผลการประเมินความเหมาะสมของคู่มือการใช้รูปแบบการพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์การอยู่อย่างพอเพียงของนักเรียนระดับประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 1 โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด เหตุที่เป็นเช่นนี้อาจเนื่องมาจากรูปแบบที่พัฒนาขึ้น สอดคล้องกับบริบททางสังคมและสภาพแวดล้อมของนักเรียนในเขตพื้นที่ที่ทำการวิจัย และงานวิจัยของ คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น (2551) ได้เสนอรูปแบบการพัฒนาคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของเด็กผ่านการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ให้กับเด็กโดยจัดเป็นศูนย์คุณลักษณะศึกษาเพื่อการศึกษาและสร้างกิจกรรมต่าง ๆ ที่พัฒนาคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของนักเรียน นอกจากนั้นยังเน้นการเสริมสร้างการยอมรับตนเอง (Self-esteem) ให้แก่เด็ก แนวคิดดังกล่าวเน้นการพัฒนาการเรียนรู้คุณธรรมจริยธรรมทั้งทางสติปัญญา (Cognitive area) ในด้านความรู้ความเข้าใจในคุณลักษณะที่ดีตลอดจนการพัฒนา ด้านจิตใจ (Affective area) ของนักเรียน ซึ่งจะส่งผลต่อการประพฤติการปฏิบัติตนของเด็ก แนวทางนี้หมายรวมถึงการบูรณาการการสอนและการสอดแทรกเรื่องคุณลักษณะที่ดีในการสอนวิชาต่าง ๆ ให้กับเด็กด้วย กิจกรรมที่บูรณาการและสอดแทรกเข้ากับหลักสูตรการจัดการเรียนการสอนปกติเพื่อพัฒนาคุณลักษณะของเด็กมีลักษณะที่ให้นักเรียนได้เรียนรู้และพัฒนาตนเองจากกิจกรรมการเรียนรู้หรือประสบการณ์ที่หลากหลาย ได้แก่ กิจกรรมการเรียนรู้แบบร่วมมือ (Cooperative learning) การแสดงบทบาทสมมติ (Role playing) กิจกรรมที่เน้นการคิดสร้างสรรค์ (Creative thinking) และกลยุทธ์ต่าง ๆ ในการแก้ปัญหา ความขัดแย้งที่เกิดขึ้นระหว่างบุคคล ทำให้การพัฒนาตามรูปแบบนี้ สามารถนำรูปแบบนี้ไปใช้ในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนเพื่อพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์การอยู่อย่างพอเพียงต่อไป สอดคล้องกับ กรรข วรณชัย (2559) ได้ทำการวิจัยเรื่อง รูปแบบการพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ด้านการมีวินัยของนักเรียนระดับมัธยมศึกษา โรงเรียนขยายโอกาสในจังหวัดขอนแก่น ผลการวิจัยพบว่า 1) ผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ปัจจัยเชิงสาเหตุกับข้อมูลเชิงประจักษ์ ปัจจัยเชิงสาเหตุที่มีอิทธิพลโดยตรงและโดยอ้อมต่อพฤติกรรมการมีวินัยของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาโรงเรียนขยายโอกาส ในจังหวัดขอนแก่น อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 มี 5 ปัจจัยจากจำนวนตัวแปรทั้งหมด 8 ปัจจัย เรียงลำดับตามค่าสัมประสิทธิ์อิทธิพล ดังนี้ ด้านความรู้เรื่องวินัยนักเรียน ด้านการเลียนแบบผู้ปกครอง ด้านการเลียนแบบสื่อ ด้านการเลียนแบบเพื่อนและด้านเจตคติ รูปแบบการพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ ประกอบด้วย กิจกรรมในการพัฒนา จำนวน 9 กิจกรรม ได้แก่ กิจกรรมรู้เรื่องวินัย กิจกรรมมีผู้เล่าเราควรฟัง กิจกรรม Idol to me กิจกรรมการแสดงบทบาทสมมติ กิจกรรมการวิเคราะห์และเลือกบุคคลต้นแบบ กิจกรรม สร้างความคุ้นเคย กิจกรรมการวางแผนการใช้เวลา

กิจกรรมการรู้จักตนเองและกิจกรรม 5 ส และสอดคล้องกับ นพรัตน์ อิทธิพันธ์ (2561) ได้ทำการวิจัยเรื่อง รูปแบบการพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียนโรงเรียนไทยวัฒนาประชา รัฐ อำเภอสหัสขันธ์ จังหวัด นครราชสีมา ผลการวิจัยพบว่า รูปแบบการพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียน มีองค์ประกอบ 8 องค์ประกอบ ได้แก่ 1) ขอบเขต การพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียน 2) หลักการแนวความคิด การพัฒนา 3) วัตถุประสงค์ 4) เนื้อหาสาระสำคัญ 5) วิธีการโครงการกิจกรรม 6) สื่อและแหล่งเรียนรู้ 7) วิธีการวัดและประเมินผล 8) แนวทางการนำรูปแบบไปใช้ โดยภาพรวมด้านความเหมาะสม อยู่ในระดับมากที่สุด และภาพรวมด้านความเป็นไปได้ อยู่ในระดับมากที่สุด

3. ผลการใช้รูปแบบการพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์การอยู่อย่างพอเพียงของนักเรียนระดับ ประถมศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 1 พบว่า ผลการใช้คุณลักษณะ อันพึงประสงค์การอยู่อย่างพอเพียงของนักเรียนระดับประถมศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 1 พบว่า ก่อนดำเนินการพัฒนา โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง และหลัง ดำเนินการพัฒนาโดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก แสดงให้เห็นถึงการพัฒนาหลังจากดำเนินการตามรูปแบบ การพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์การอยู่อย่างพอเพียงของนักเรียนระดับประถมศึกษา ส่วนผลการศึกษา ความพึงพอใจที่มีต่อรูปแบบการพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์การอยู่อย่างพอเพียงของนักเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 1 พบว่า มีความพึงพอใจต่อการใช้รูปแบบนี้ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ที่เป็นเช่นนี้เพราะว่า ได้จัดให้มีการจัดทำคู่มือการใช้รูปแบบการพัฒนาคุณลักษณะ อันพึงประสงค์การอยู่อย่างพอเพียงของนักเรียนระดับประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 1 เพื่อให้ครูได้ศึกษาด้วยตนเองในการพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของ การอยู่อย่างพอเพียง ทำให้กลุ่มตัวอย่าง ได้มีความรู้ ความสามารถ มีความมั่นใจในการพัฒนาคุณลักษณะ อันพึงประสงค์การอยู่อย่างพอเพียงมากขึ้น ผู้วิจัยได้ดำเนินการพัฒนาโดยการจัดทำคู่มือให้แก่ครูผู้สอนใน โรงเรียนกลุ่มตัวอย่าง พบว่า กลุ่มตัวอย่างมีความรู้ ความสามารถ ความรู้ ความเข้าใจ ในการพัฒนา คุณลักษณะอันพึงประสงค์การอยู่อย่างพอเพียงของนักเรียนระดับประถมศึกษา ในคุณลักษณะเชิงพฤติกรรม ที่ดีของครูผู้สอนที่เป็นแรงผลักดันภายในที่จะช่วยให้รูปแบบการพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของการอยู่ อย่างพอเพียงของนักเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 1 ให้เป็นไปตาม รูปแบบ ซึ่งแสดงให้เห็นว่าการจัดทำคู่มือรูปแบบการพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์การอยู่อย่างพอเพียง ของนักเรียนระดับประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 1 สามารถทำให้ ครูและนักเรียน มีความรู้ ความสามารถ ในการพัฒนาสมรรถนะคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของการอยู่อย่าง พอเพียงได้ และเกิดความเชื่อมั่นในการจัดการเรียนการสอนเพื่อให้เกิดการพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ ของการอยู่อย่างพอเพียงให้แก่ผู้เรียนได้มากยิ่งขึ้น สอดคล้องกับงานวิจัยของ เสาวลักษณ์ มาพร (2551) ได้ทำการวิจัยเรื่องความพร้อมในการนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงไปจัดการศึกษาในสถานศึกษาสังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาขอนแก่นเขต 1 พบว่า มีความพร้อมในการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก และผลการศึกษา ความพึงพอใจที่มีต่อรูปแบบการพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์การอยู่อย่างพอเพียงของนักเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 1 พบว่า มีความพึงพอใจรูปแบบต่อรูปแบบนี้ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก สอดคล้องกับ วชิรลล คำศิริรักษ์ (2559) ได้ทำการวิจัยเรื่อง การพัฒนารูปแบบ กิจกรรมเสริมสร้างคุณลักษณะอันพึงประสงค์สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น ผลการวิจัยพบว่า ผลการใช้รูปแบบกิจกรรมเสริมสร้างคุณลักษณะอันพึงประสงค์ พบว่า นักเรียนมีเหตุผลด้านคุณลักษณะ อันพึงประสงค์และมีพฤติกรรมด้านคุณลักษณะอันพึงประสงค์หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญ ทางสถิติที่ระดับ .01 และนักเรียนมีความพึงพอใจต่อรูปแบบกิจกรรมเสริมสร้างคุณลักษณะอันพึงประสงค์

โดยรวมอยู่ในระดับมาก และสอดคล้องกับ พรรณพิศ จันทสุวรรณ และนิธิพัฒน์ เมฆขจร (2559) ได้ทำการวิจัยเรื่อง ผลการใช้ชุดกิจกรรมแนะแนวที่มีต่อคุณลักษณะอันพึงประสงค์ด้านอยู่อย่างพอเพียงของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนวัดหูแร่ จังหวัดสงขลา ผลการวิจัยพบว่า (1) นักเรียนกลุ่มทดลองที่ใช้ชุดกิจกรรมแนะแนว มีคุณลักษณะอันพึงประสงค์ด้านอยู่อย่างพอเพียงสูงกว่าก่อนการใช้ชุดกิจกรรมแนะแนว (2) นักเรียนกลุ่มทดลองที่ใช้ชุดกิจกรรมแนะแนว มีคุณลักษณะอันพึงประสงค์ด้านอยู่อย่างพอเพียงสูงกว่ากลุ่มควบคุม และ (3) นักเรียนกลุ่มทดลองที่ใช้ชุดกิจกรรมแนะแนวหลังการทดลองและระยะติดตามผล มีคุณลักษณะอันพึงประสงค์ด้านอยู่อย่างพอเพียงไม่แตกต่างกัน

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะทั่วไป

1. ควรศึกษาและทำความเข้าใจรายละเอียดตัวบ่งชี้ ประเด็นพิจารณาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของการอยู่อย่างพอเพียงของนักเรียนระดับประถมศึกษาอย่างถ่องแท้
2. ควรศึกษารายละเอียดกิจกรรมการเตรียมวัสดุ สื่ออุปกรณ์ที่ระบุไว้ในคู่มือ ตลอดจนทั้งซักซ้อมความเข้าใจในการจัดกิจกรรมก่อนนำไปใช้ เพื่อให้เห็นถึงปัญหา อุปสรรคที่เกิดขึ้น ก่อนนำไปใช้จริง

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรมีการวิจัยเรื่องรูปแบบการพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ในการอยู่อย่างพอเพียงของนักเรียนในระดับอื่น ๆ ต่อไป
2. ควรมีการวิจัยเรื่องรูปแบบการพัฒนาคุณธรรม จริยธรรม ตามแนวทางการอยู่อย่างพอเพียงของนักเรียนสำหรับโรงเรียนขนาดต่าง ๆ ต่อไป
3. ควรมีการวิจัยเรื่องปัจจัยที่ส่งผลต่อการพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ในการอยู่อย่างพอเพียงของนักเรียนระดับประถมศึกษา

เอกสารอ้างอิง

- กรกช วรธนไชย. (2559). รูปแบบการพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ด้านการมีวินัยของนักเรียนระดับมัธยมศึกษา โรงเรียนขยายโอกาส ในจังหวัดขอนแก่น [วิทยานิพนธ์ปริญญาคุุณบัณฑิตไม่ได้ตีพิมพ์]. มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม.
- กระทรวงศึกษาธิการ. (2551). หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551. กรมวิชาการ.
- กระทรวงศึกษาธิการ. (2553). นโยบายวิสัยทัศน์พันธกิจ. กรมวิชาการ.
- คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น. (2551). หลักการและแนวปฏิบัติในการจัดคุณลักษณะศึกษาเพื่อพัฒนาคุณลักษณะที่ดีของเด็กและเยาวชน. มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- นพรัตน์ อิทธิพันธ์. (2561). รูปแบบการพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียนโรงเรียนไทยวัฒนาประชารัฐ อำเภอสหัสขันธ์ จังหวัดนครราชสีมา [วิทยานิพนธ์ปริญญาโทไม่ได้ตีพิมพ์]. มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา.
- พรรณพิศ จันทสุวรรณ และนิธิพัฒน์ เมฆขจร. (2559). ผลการใช้ชุดกิจกรรมแนะแนวที่มีต่อคุณลักษณะอันพึงประสงค์ด้านอยู่อย่างพอเพียง ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนวัดหูแร่ จังหวัดสงขลา. วารสารศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช, 9(2), 204-213.

- เพิ่มศักดิ์ เพิ่มประยูร. (2552). *คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารสถานศึกษาตามความคิดเห็นของผู้บริหารและครูผู้สอนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาลพบุรี* [วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต ไม่ได้ดีพิมพ์]. มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี.
- วชิรดล คำศิริรักษ์. (2559). *การพัฒนารูปแบบกิจกรรมเสริมสร้างคุณลักษณะอันพึงประสงค์สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น* [วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต ไม่ได้ดีพิมพ์]. มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2550). *แนวทางการกระจายอำนาจการบริหารและการจัดการศึกษาให้คณะกรรมการ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาและสถานศึกษาตามกฎหมายกระทรวงกำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการกระจายอำนาจบริหารและจัดการศึกษา พ.ศ. 2550*. สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน.
- เสาวลักษณ์ มาพร. (2551). *ความพร้อมในการนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงไปจัดการศึกษาในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาขอนแก่นเขต 1*. [วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต ไม่ได้ดีพิมพ์]. มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- Likert, R. (1967). *The method of constructing and attitude scale*. Wiley & Son.